

САВРЕМЕНА ШКОЛА

НАДА Р. ВАСИЉЕВИЋ¹

ЈУ ОШ „Јован Дучић“, Бања Лука

Република Српска, Босна и Херцеговина

ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК

UDK: 37.091.26-057.87

BIBLID: 0353-7129, 28(2023)1, p.9-20

ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ И ШКОЛСКИ УСПЈЕХ УЧЕНИКА МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Резиме: Процес описмењавања ученика у основној школи је сложен, педагошки релевантан и друштвено значајан. Како би ученици научили правилно усмено и писмено изражавање потребно је упорно и континуирано радити са њима. Писменост ученика може бити само резултат дугог постепеног и систематског учења и вјежбања. Већ од самог поласка у школу са ученицима треба стално подстицати развој културе изражавања и писмености. Циљ овог истраживања била је провјера да ли и у којој мјери постоји значајна статистичка повезаност писменог изражања и школског успјеха ученика у другој тријади основне школе. Истраживање је реализовано на узору од 109 ученика основне школе на територији Бања Луке. За потребу овог истраживања примјењен је тест рјечника.

Кључне речи: ученици, млађи школски узраст, учитељ, писмено изражавање, школски успјех ученика

Увод

Основна школа представља почетак у образовању сваког ученика, тј. човјека. Оно што је пожељно јесте да ученици понесу из основне школе што више знања, како би га даље што боље и више могли надограђивати. Наравно, то знање треба обухватити све сегменте који се изучавају у основној школи, или бар колико год је могуће више. Међутим, без обзира колико савремени човјек има знања константно је присиљен да учи и да развија своју културу изражавања, како усмену тако и писмену. У суштини то и јесте једна од важнијих потреба сваког савременог човека. Није потребно напоменути да је култура изражавања једно од битнијих подручја, како српског језика, тако и образовања.

¹ nadavasiljevic1010@gmail.com

Да би ученици правилно комуницирали, наставу културе изражавања морамо пренијети и примјењивати у цијелокупном раду и у настави српског језика, али и у настави других предмета. Ученичка способност правилног усменог изражавања није обична вјештина. У сваком раду мора доћи до изражаја низ елемената, тј. треба обликовати садржај, композицију и језичке захтјеве. За ученике је то јако тешко на почетку њиховог рада без обзира колико труда улажу у рад. Зато наставник који ради са њима мора искористити сваку прилику која му се пружа да ученике упуту како би нешто требало урадити. Управо тако, константно, у току рада ученици ће прије нешто научити, запамтити и за убудуће знати примењивати.

Један од најважнијих задатака наставе српског језика је развијање културе говора, усменог и писменог изражавања. Култура усменог и писменог изражавања омогућава да се боље користе изражајна језичка средства, да се изражава природније, са лакоћом, једноставније, јасније и прецизније. То доприноси квалитетнијем протоку информација, успјешном комуницирању, те бољем школском успјеху ученика.

Наставни садржаји се веома брзо мијењају, па је неопходно перманентно осавремењивање васпитнообразовног процеса, односно напустити доминацију меморативне функције школског учења и оријентисати се на учење учења, на обучавање за ефикасан избор, обраду, употребу и складиштење информација. „Педагогија поучавања ће бити замјењена педагогоијом учења“ (Сузић, 1998, стр. 51).

За учење наставних садржаја неопходно је перманентно развијати говорну културу, како писмену тако и усмену. Често смо свјedoци са којим дивљењем и усхићењем слушамо неког ко има развијен рјечник и који нам тако сликовито може све дочарати ријечима.

Постоји ли корелација између писменог изражавања и школског успјеха, питања су на које се тражи одговору овом истраживању?

Теоријска разматрања проблема истраживања и осврт на претходна тангетна истраживања

У наслову овог рада учогавамо двије варијабле: писмено изражавање и школски успјех.

Заиста се може много дискутовати о томе да ли је веће умијеће много причати, па не рећи ништа, или користити мањи број ријечи а рећи све. У сваком случају, писани говор је много квалитетнији ако су у њему кориштене језгровитије и сажетије ријечи којима се може много рећи. Не можемо да не поставимо себи питање: Да ли ученици који много причају, који се добро изражавају имају и бољи школски успјех?

Да ли бољи успјех имају ученици који много говоре а не кажу ништа, или ипак они који мало говоре а кажу све? Зашто се оцјене у усменом и писменом одговору драстично разликују? Има ли то везе са развијеношћу рјечника? Бројна су питања и дилеме везана за овај предмет истраживања.

Српски језик као један од кључних наставних предмета је погодно тло гдје ученици могу да развијају своје усмене и писмене способности. Обогаћени наставни процес са многим језичким играма, усменим и писменим изражавањима, довешће до бољег и квалитетнијег школског успјеха. Постоји разлика између усменог и писаног говора. У писаном говору срећемо знатно више апстрактних појмова него у усменом у коме је више глагола. Усмени говор се уклапа у понашање у датом тренутку комуникације и буја пољима метакомуникације усмјереним ка другој. Графомоторни израз писаног говора уобличава свој мисаони садржај уз препоставку или представу другога, а не као његову реалну присутност. То чини да се писани садржај одређује више облашћу представно-мисаоне усмјерености, док му се усмени говор догађа непосредно у датој егзистенцијалној ситуацији. То сада и чини да се усмени и писани говор разликују као два посебна медијума која боље одговарају сад једном, сад другом типу личности.

Разлика између усменог и писаног говора је у томе што су јединице усменог говора одјенуте звуком или гласом, а писане графичким знацима, словима. Усмени говор има ситуациони карактер, што значи да проистиче из саме ситуације. Чести пратилац усменог говора су гестови и мимика, којима је довољно нешто наговјестити, па да мисао или порука буду схваћене. Не можемо, а да се не запитамо да ли ученици који имају развијенији усмени говор показују бољи успјех од ученика код којих је развијенији писани говор? Да ли је то заиста само питање личне особености или је у питању стално, перманентно израживање и усавршавање, првенствено рјечника ученика?

Писани говор је „говор без саговорника“. То је говор – монолог, разговор с бијелим листом хартије, са измишљеним или само замишљеним саговорником (Виготски, 1997, стр. 242). Усмено и писмено изражавање имају заједничко мјесто у настави српског језика, али она, исто тако, потпомажу писмено изражавање. Говор је припрема за писање, а писање подстиче говор (Лекић, 1991, стр. 121).

У току усменог и писменог изражавања форма и садржај морају бити јединствени. Морамо водити рачуна о језичким средствима у пракси. Култура усменог и писменог говора омогућава ученику да што боље користи језичка средства, да се изражава јасније, прецизније, природније и једноставније.

Да би се ученик правилно изражавао, усмено или писмено, мора поштовати одређене законитости. Мора се говорити одређеним редом, дио по дио, како би се овладало цјелином садржаја.

Увођење ученика у усмено и писмено изражавање мора бити постепено и систематично. Љепоти говорне културе доприноси сљедеће:

- јасан и недвосмислен говор,
- редослијед излагања мисли и чињеница,

- прилагођавање језичких средстава тематском материјалу,
- систематичност у излагању грађе,
- увјерљивост говорења,
- лични став у току говора,
- самоувјереност и моћ владања собом (Лекић, 1991, стр. 121).

Под школским успјехом ученика подразумијева се ниво учениковог постигнућа из заступљених садржаја наставних предмета. Нажалост, у нашим школама још увијек се тежиште даје запамћивању чињеница, које се веома брзо забораве, а недовољно се поклања пажња примјени стечених знања у свакодневном животном окружењу.

Кажемо да ученик има висок школски успјех уколико покаже висок степен знања, континуираним праћењем и вредновањем његових усмених и писмених одговора из појединих наставних садржаја наставних предмета, током цијеле школске године.

Шире значење школског успјеха је појам – постигнуће. Постигнуће означава постизање, позитиван помак, индивидуална остварења. У дидактичком смислу показатељ постигнућа је круг и величина промјена насталих у развоју личности ученика до којих је дошло под утицајем васпитно – образовног процеса у настави. Промјене се односе и обухватају цјелокупну личност ученика, то значи да се показатељем постигнућа исказује величина промјена различитог успјеха који је мјерљив у васпитању и образовању, напредовање ученика и степени усвојености програмских садржаја у школи што се најчешће утврђује оцјењивањем (Илић, 1982, стр. 247-260). Оцјене су описне (дескриптивне) и бројчане (нумеричке).

У данашње вријеме, када је говор моћно средство комуникације, развијеност рјечника и писмено изражавање, како у школским институцијама, тако и у свакодневном животу и пракси веома је актуелно.

Наставни план и програм српског језика очекиваним исходима намеће ученицима континуирано усавршавање усменог и писменог изражавања. Настава културе изражавања у разредној настави користећи активне и истраживачке облике учења пружа изванредне могућности за развијање стваралачких способности ученика, за њихово исказивање и самопотврђивање.

У сваком случају, оцјене добијене на један или на други начин утичу на цјелокупно ученичко постигнуће, на његов укупан школски успјех.

Досадашњи и будући научно-технолошки развој тешко би се могао замислити без креативне и богате ријечи, као и писменог изражавања у технолошком развоју друштва, такмичењима у науци, информатици, маркетингу, менаџменту, васионским истраживањима.

Из свих горе наведених разлога, у оквиру овог проучавања треба да одговоримо на питања да ли постоји повезаност између писменог изражавања и школског успјеха ученика четвртог разреда?

Писмено изражавање, школски успјех, свако за себе, често су били предмет истраживања многих истраживача. Међутим, није нам познато да је неко испитивао њихову повезаност. „*Повезаност њихових уџбеника у писменом изражавању и вербалној креативности ученика млађе школске узраста*„ истраживао је Бранко Р. Мишић у свом специјалистичком раду. У раду циљ је био истражити у којој мјери вербална креативност утиче на писмено изражавање ученика, њихову међусобна повезаност и обрнуто. А истраживање на тему „*Повезаност њихових уџбеника у контексту цјеложивотног учења*“, истраживала је Анела Никчевић Милковић, а циљ је био истражити како и у којој мјери се развија писмено изражавања у свакодневном животу и раду.

Метод истраживања

Писмено изражавање и школски успјех постају врло актуелни у свим сегментима образовног система, а посебно у основној школи.

Проблем истраживања је повезаност између писменог изражавања и школског успјеха ученика четвртог разреда основне школе.

Предмет истраживања обухвата утврђивање корелације постигнућа ученика, надпросјечних оцјена писменог изражавања и школског успјеха ученика четвртог разреда основне школе израженог закључним оцјенама из српског језика, математике, природе и друштва и општег школског успјеха.

Циљ истраживања је да се утврди постоји ли статистички значајна повезаност постигнућа ученика у писменом изражавању и школском успјеху ученика млађег школског узраста.

Општа хипотеза

У истраживању пошли смо од опште хипотезе: претпоставља се да постоји статистички значајна повезаност постигнућа у писменом изражавању и школском успјеху ученика млађег школског узраста.

Општу хипотезу раздвојили смо на сљедеће посебне хипотезе:

1. Вјерујемо да постоји статистичка значајна повезаност између писменог изражавања и школског успјеха исказаног закључним оцјенама у настави српског језика, ученика млађег школског узраста.
2. Очекује се да постоји статистичка значајна повезаност између писменог изражавања и школског успјеха исказаног закључним оцјенама у настави математике ученика млађег школског узраста.
3. Претпостављамо да постоји статистичка значајна повезаност између писменог изражавања и школског успјеха исказаног закључним оцјенама у настави природе и друштва ученика млађег школског узраста.

Независну варијаблу у овом истраживању представљају постигнућа ученика у писменом изражавању, изражено просјечном оцјеном из писмених вјежби.

Зависну варијаблу представља школски успјех ученика четвртог разреда основне школе (изражен закључним оцјенама из српског језика, математике, природе и друштва и општег школског успјеха).

У поучавању и истраживању развијености рјечника, писменог изражавања и школског успјеха ученика четвртог разреда кориштене су сљедеће научно-истраживачке методе:

- метода теоријске анализе и синтезе и
- анкета – истраживачки метод.

Методом теоријске анализе и синтезе добијамо сазнања о: разликама између усменог и писменог говора код дјеце млађег школског узраста, задацима и облицима писменог изражавања четвртог разреда основне школе, оцјенама и оцјењивању. Ова метода кориштена је и приликом интерпретације резултата истраживања и извођења закључака. *Анкета* – истраживачки метод примјењен је за прикупљање података примјеном теста рјечника.

Инструментни истраживања

Инструмент који је употребљен у овом истраживању је тест рјечника. Тест рјечника (ТР) састоји се из 100 крупно одштампаних ријечи, гдје је поред сваке понуђено пет сличних појмова, између којих ученик треба да подвуче ону која је најсличнија крупно одштампаном термину. Тест рјечника преузет је из књиге: др Миле Илић, *Инклузивна настава*, Филозофски факултет, Источно Сарајево, 2009, стр. 295.

Поулацију у овом истраживању чинили су сви ученици четвртог разреда основне школе на подручју града Бања Луке, којих је током 2019/2020. године било око 1800. Четврти разред на подручју града Бања Луке, у школи „Бранко Радичевић“ похађало је 244 ученика. Већина ученика овог узраста, па и ученика четвртог разреда, у градским је (а не у сеоским) школама, па је и узорак испитаника за ово истраживање узет из градске школе.

Табела 1. Структура узорка

Разред и одјељење	Број ученика
IV1	28
IV2	27
IV3	27
IV4	27
УКУПНО	109

Узорак је пригодни и обихвата четири одјељења четвртог разреда Основне школе „Бранко Радичевић“ из Бања Луке. То је градска школа. Истраживање је реализовано у априлу 2019/2020. године на узорку од 109 ученика или око 6% популације.

Резултати дискусује

Постигнуће ученика провјерили смо на основу оцјена добијених из писмене вјежбе.

Повезаност писменог изражавања и успјеха из српског језика

Један од задатака овог истраживања био је утврдити постоји ли статистички значајна повезаност између писменог изражавања и успјеха ученика четвртог разреда основне школе у настави српског језика, то јест утврдити да ли ученици који се добро писмено изражавају постижу бољи успјех у настави српског језика исказан закључним оцјенама.

Табела 2. Писмено изражавање ученика и закључне оцјене из српског језика

Варијабле			Закључне оцјене из Српског језика			Total
			3	4	5	
Писмено изражавање	ИСП	F	10	0	0	10
		%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
	ПРС	F	5	20	1	26
		%	19.2%	76.9%	3.8%	100.0%
	ИЗП	F	0	12	61	73
		%	0.0%	16.4%	83.6%	100.0%
Total		F	15	32	62	109
		%	13.8%	29.4%	56.9%	100.0%

$$\chi^2=119,45; df=4; C= 0,72; sig,0,01$$

ЛЕГЕНДА:

- *исподјпросјечни* – број испитаника исподпросјечног писменог изражавања чије су закључне оцјене добар (3) и врлодобар (4) из српског језика и писменог изражавања.
- *јпросјечни* – број испитаника просјечног писменог изражавања чије су закључне оцјене врлодобар (4) из српског језика, а њих 5 имају оцјену 3, 20 имају оцјену 4 и један ученик оцјену 5 из писменог изражавања.

- *изнадпросјечни* – број испитаника изнадпросјечног писменог изражавања чија је закључна оцјена врлодобар (4) и одличан (5) из српског језика.

Добијени χ^2 статистички је значајан на нивоу 0,01, уз 4 степена слободе. Из тог израчунат је показатељ коефицијента контингенције $C = 0,72$, који указују на корелацију између писменог изражавања и успјеха ученика у настави српског језика израженог закључним оцјенама. Дакле, овим показатељима потврђена је прва посебна хипотеза о значајној повезаности.

Развијеност писменог изражавања олакшава постизање успјех ученика четвртог разреда у усвајању свих садржаја у програму наставе овог наставног предмета, и обрнуто постигнућа у настави српског језика важан су фактор развоја културе писаног изражавања ученика.

Повезаност њосијинућа у њисменом изражавању и успјеха ученика у настави математике

Провјеравајући хипотезу добили смо још показатеље које наводимо у следећој табели:

Табела 3. Писмено изражавање ученика и закључне оцјене из математике

Варијабла		Закључне оцјене из математике			Total	
		3	4	5		
Писмено изражавање	ИСП	F	6	2	0	8
		%	75.0%	25.0%	0.0%	100.0%
	ПРС	F	5	10	8	23
		%	21.7%	43.5%	34.8%	100.0%
	ИЗП	F	4	20	54	78
		%	5.1%	25.6%	69.2%	100.0%
Total		F	15	32	62	109
		%	13.8%	29.4%	56.9%	100.0%

$$\chi^2=37,68; df=4; C= 0,50; sig.0,01$$

Из показатеља у табели добијен је χ^2 значајан на нивоу 0,01, уз 4 степена слободе. Изведено израчунавање коефицијента контингенције C , такође је значајан, што указује на корелацију између писменог изражавања и успјеха ученика четвртог разреда основне школе у настави математике израженог у закључним оцјенама. Тиме је потврђена друга посебна хипотеза. Што је развијеније писмено изражавање, већи је успјех ученика у настави математике и обрнуто, ученици који постижу добре резултате рјешавајући различите математичке задатке, боље се писмено изражавају.

***Повезаност њосћиинућа у њисменом
изражавању и успјеха ученика у настави у
природе и друштво***

У наредној табели видјећемо колико писмено изражавање ученика може да допринесе постизању бољег успјеха у настави природе и друштва.

Табела 4. Писмено изражавање ученика и закључне оцјене из природе и друштва

Варијабла			Просјечне оцјене из писменог изражавања			Total
			3	4	5	
Закључне оцјене из природе и друштво	ИСП	F	9	1	0	10
		%	90.0%	10.0%	0.0%	100.0%
	ПРС	F	3	14	2	19
		%	15.8%	73.7%	10.5%	100.0%
	ИЗС	F	3	17	60	80
		%	3.8%	21.3%	75.0%	100.0%
Total		F	15	32	62	109
		%	13.8%	29.4%	56.9%	100.0%

$$\chi^2 = 81,03; \text{ df: } 4, C = 65 \text{ sig.}0,01$$

ЛЕГЕНДА:

- *исидпросјечни* – број испитаника према просјечним оцјенама из писменог изражавања (9, 10) чија је просјечна оцјена добар (3) из природе и друштва,
- *просјечни* – број испитаника према просјечним оцјенама (3, 14, 2) из писменог изражавања чија је просјечна оцјена врлодобар (4) из природе и друштва,
- *изнадпросјечни* – број испитаника према просјечним оцјенама (3, 17, 60) чија је просјечна оцјена одличан (5) из природе и друштва.

Укрштањем показатеља двију наведених варијабли добијен је χ^2 – непараметријска статистика мјера. Значајан је на нивоу 0,01 уз 4 степена слободе. Израчунат коефицијент контингенције износи $C = 0,65$, што указује на значајну повезаност постигнућа у писменом изражавању и успјеху ученика израженог закључном оцјеном из наставног предмета природе и друштва. Развијеност писменог изражавања олакшава усвајање програмских садржаја из природе и друштва.

На основу претходних интерпретација можемо закључити да је трећа посебна хипотеза потврђена односно да: *Посћоји сћайиисћиичка значајна ѡвеза-*

ности између писмености изражавања и школској успјеха исказаној закључним оцјенама у настави природе и друштва.

С обзиром да су поседне хипотезе, формулисане у афирмативном облику, потврђене доказима о статистичкој значајној повезаности постигнућа у развијености рјечника и писменом изражавању ученика, затим статистичкој значајној повезаности између развијености рјечника и успјеха ученика и статистичкој значајној повезаности писменог изражавања у градској средини, остаје нам да закључимо да је потврђена и општа хипотеза нашег истраживања која гласи: *Постипоји статистички значајна повезаност постигнућа у писменом изражавању и школском успјеху ученика млађеј школској узраста.*

Функционална писменост испољава се у писменом изражавању, а оно је међусобно испреплетно са мисаоном активношћу ученика. Од такве ангажованости знатно зависи успјех у усвајању појмова и садржаја из математике, српског језика и природе и друштва. Успјешан трансфер усвајања садржаја појачан је у системима иновативне наставе на млађем школском узрасту. Зато их учитељи треба да што чешће студиозно припремају и методички прикладно остварују.

Закључак

Описмењавањем дјецe, учитељи, наставници и професори разредне наставе чине најзначајнији корак за њих. Тиме се дијете уводи у нову стандардну језичку комуникацију и размјену информација. Учитељ често није ни свјестан колики је његов утицај на дијете и његову припрему за међуљудске интеракције. Читање је примање туђих порука и информација, а писање је изношење својих мисли, ставова и информација другима. Говор, читање и писање омогућују комуникације и доприносе развоју учениковог рјечника, повећању његовог фонда ријечи, који даље подстиче његов литерарни рад, те боље писмено изражавање и укупну комуникативност.

Хипотезе, формулисане у афирмативном облику потврђене доказима о статистичкој значајној повезаности постигнућа у развијености рјечника и писменом изражавању ученика, затим статистичкој значајној повезаности између развијености рјечника и успјеха ученика и статистичкој значајној повезаности писменог изражавања у градској средини, даје нам простор да закључимо да је потврђена и општа хипотеза нашег истраживања.

На основу овог истраживања било би јако занимљиво креирати и примјенити занимљиве језичке игре, које би свакако утицале на побољшање писменог изражавања и школског успјеха ученика. Мјерни инструмент који је кориштен у овом истраживању, треба бити за увод у даља истраживања. У настави треба користити језик игре, које ће развијати и богатити усмено и писмено истраживање ученика, а са тим и бољи школски успјех.

Због обогаћивања методичких сазнања и унапређивања наставне праксе било би значајно испитати зашто су неки ученици склонији бољим оцјенама из

усменог изражавања, а неки ипак из писменог. У којој мјери то зависи од саме личности ученика? Да ли ученици који имају добре оцјене из писмених вјежби имају и одличан школски успјех?

Интересантна би била и примјена нових истраживачких инструмената који би се конструисали за постигнућа у писменом изражавању, а посебно развијање и експерименталне примјене модела и варијанти стваралачких писмених вјежби као стимулативних фактора подстицања постигнућа у писменом изражавању. Тиме би се вјероватно утицало и на богаћење лексике, побољшање стила и осталих компоненти писменог изражавања.

Литература

- Бранковић Д. и Илић, М. (2010). *Основи педагогије*. Бања Лука: Коменсграфика.
- Димитријевић, Р. (1962). *Основи теорије писмености*. Београд: Савремена школа.
- Илић, М. (1980). *Пошреда и моућност организовања наставае на различитим нивоима тежине у обради књижевних текстова у четвртој разреду основне школе* (Непубликован магистарски рад). Сарајево: Филозофски факултет.
- Илић, М. (1984). *Учење и настава различитих нивоа тежине*. Сарајево: Свјетлост.
- Илић, М. (1989). Испитивање и унапређивање читања. *Настава и васпитање*, (5-6), 311-320.
- Илић, М. (2009). *Инклузивна настава*. Источно Сарајево: Филозофски факултет.
- Илић, М. (2013). *Методика наставае њочетној читања и писања*. Бања Лука: Комесграфика.
- Лекић, Ђ. (1991). *Методика разредне наставае*. Београд: Нова просвета.
- Министарство просвјете и културе Републике Српске (2006). *Наставни план и програм за основну школу – група тријада*. Бања Лука: Графика.
- Педагошка енциклопедија* I и II (1989). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Педагошки речник* I и II (1967). Београд: Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије.
- Пијаже, Ж. (1978). *Интелектуални развој дјетета*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Радаковић, Т., Глумичић, Т., Растовац, Д. и Мандић М. (2020). Образовне рачунарске игре у основној школи. *Норма*, 25(2), 199-215.
- Сосур де Ф. (1977). *Општа лингвистика*. Београд: Нолит.
- Филиповић, Н. (1962). *Стваралачтво у настави*. Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Чоп, М. (1972). *Писмене вјежбе и саставци*. Загреб: Педагошко-књижевни збор.
- Donaldson, M. (1997). *Um deteta*. Beograd: Zavod za udzbenike i nastavna sredstva.

WRITTEN EXPRESSION AND SCHOOL ACHIEVEMENT OF YOUNG SCHOOL-AGE STUDENTS

Summary: The process of literacy of students in primary school is complex, pedagogically relevant and socially significant. In order for students to learn correct oral and written expression, it is necessary to work persistently and continuously with them. A student's literacy can only be the result of long, gradual and systematic learning and practice. The development of the culture of expression and literacy should be constantly encouraged with students from the very beginning of school. The aim of this research was to verify whether and to what extent there is a significant statistical connection between written expression and school success of students in the second triad of elementary school. The research was conducted on a sample of 109 elementary school students in the territory of Banja Luka. For the purpose of this research, the Vocabulary Test was applied.

Keywords: students, younger school age, teacher, written expression, school success of students